

Výroční zpráva o činnosti Národní rady pro duševní zdraví za rok 2022

Praha, březen 2023

NÁRODNÍ RADA PRO DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Národní rada pro duševní zdraví

Národní rada pro duševní zdraví (Rada), dříve Rada vlády pro duševní zdraví je stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky pro oblast duševního zdraví, včetně preventivních opatření a včasné intervence, a dále pro oblast komplexní podpory osob s duševním onemocněním.

Byla zřízena vládou České republiky usnesením č. 713 ze dne 8. října 2019, kdy byl přijat i Statut Rady a Jednací řád Rady. Statut Rady byl změněn usnesením vlády č. 76 ze dne 27. ledna 2020, kdy byl jako stálý host doplněn zástupce Světové zdravotnické organizace. Další změna byla usnesením č. 866 z 24. srpna 2020, čímž byla Rada doplněna o 1 nového člena. Poslední změna byla přijata vládním usnesením č. 952 dne 16. listopadu 2022 a zahrnovala vedle formálních zejména následující úpravy:

- Rada vlády pro duševní zdraví se přejmenovala na Národní radu pro duševní zdraví,
- předsedou Rady je místo předsedy vlády ministr zdravotnictví,
- výkonným místopředsedou Rady je místo ministra zdravotnictví odborník na oblast duševního zdraví,
- doplněna funkce místopředsedy Rady,
- členství v Radě (změna v pozici zástupce za Ministerstvo zdravotnictví; doplnění vedoucí Úřadu vlády, zástupce za Českou asociaci sester, druhého zástupce za organizace uživatelů péče v oblasti duševního zdraví; změna zaměření odborníka na problematiku sebevražednosti na oblast veřejného zdraví v oblasti duševního zdraví),
- změněny odpovědnosti předsedy, výkonného místopředsedy, tajemníka a nově i místopředsedy Rady,
- zrušení navázání na Výkonný výbor pro řízení implementace Strategie reformy psychiatrické péče a Odbornou radu pro odbornou garanci Strategie reformy psychiatrické péče.

Změny zohledňují úzké provázání tématu s agendou Ministerstva zdravotnictví a také meziresortními aktivitami, které Ministerstvo zdravotnictví již nyní zajišťuje. Dále ukončení aktivit systémových projektů podporujících reformu péče o duševní zdraví, kterými byly například činnost krajských koordinátorů nebo setkání Výkonného výboru pro řízení implementace reformy psychiatrické péče.

Rada má dle článku 8 Statutu Rady jako svůj pracovní orgán ustanoven meziresortní koordinační tým, ve kterém jsou zástupci relevantních resortů, jejichž ministři jsou členy Rady. Vedle toho byla v článku 8 doplněna možnost zřizovat při Radě i další pracovní skupiny – dočasné či trvalé, které budou řešit dílčí otázky z oblasti působnosti Rady, zejména připravovat podklady pro zasedání Rady.

Výroční zpráva o činnosti Rady se předkládá vládě do 31. května následujícího roku.

Členství v Radě

Rada měla do listopadu 22 členů a jednoho stálého hosta, po změně Statutu 25 členů a dva stálé hosty. Seznam členů v roce 2022 zobrazuje tabulka 1.

Tabulka 1 Seznam členů Rady vlády pro duševní zdraví v roce 2022

Jméno	Funkce	Členem Rady	
		od	do
Předseda Rady			
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.	předseda vlády	17. 12. 2021	16.11.2022
prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR	ministr zdravotnictví	16. 11. 2022	
Výkonný místopředseda Rady			
prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR	ministr zdravotnictví	17. 12. 2021	16.11.2022
prof. MUDr. Tomáš Kašpárek, Ph.D.	odborník na duševní zdraví	28. 11. 2022	
Místopředseda			
Ing. Mgr. Venuše Škampová	náměstek zdravotní péče (pověřená řízením sekce zdravotní péče)	16. 11. 2022	
Tajemnice Rady			
Mgr. Ivana Svobodová	tajemnice Rady	1. 9. 2021	
Člen Rady			
Ing. Marian Jurečka	ministr práce a sociálních věcí	17. 12. 2021	
Mgr. Petr Gazdík	ministr školství, mládeže a tělovýchovy	17. 12. 2021	29. 6. 2022
prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.	ministr školství, mládeže a tělovýchovy	29. 6. 2022	
Mgr. Bc. Vít Rakušan	ministr vnitra	17. 12. 2021	
PhDr. Ivan Bartoš, Ph.D.	ministr pro místní rozvoj	17. 12. 2021	
JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.	ministr spravedlnosti	17. 12. 2021	
Ing. Zbyněk Stanjura	ministr financí	17. 12. 2021	
prof. JUDr. Helena Válková, CSc.	vládní zmocněnkyně pro lidská práva	18. 12. 2019	31. 1. 2022
Mgr. Klára Šimáčková Laurenčíková	vládní zmocněnkyně pro lidská práva	11. 5. 2022	
Mgr. Jana Kotalíková	vedoucí Úřadu vlády ČR	16. 11. 2022	
doc. PaedDr. Ilona Mauritzová, Ph.D.	zástupkyně Asociace krajů ČR	26. 4. 2021	22. 11. 2022
Rudolf Špoták	zástupce Asociace krajů ČR	22. 11. 2022	
Mgr. Radka Vladyková	zástupkyně Svazu měst a obcí ČR	18. 12. 2019	22. 11. 2022
Mgr. Jakub Rychtecký	zástupce Svazu měst a obcí ČR	22. 11. 2022	
doc. MUDr. Martin Anders, Ph.D.	zástupce Psychiatrické společnosti ČLS JEP	18. 12. 2019	22. 11. 2022
MUDr. Simona Papežová	zástupce Psychiatrické společnosti ČLS JEP	22.11.2022	
prof. MUDr. Michal Hrdlička, CSc.	zástupce sekce dětské a dorostové psychiatrie Psychiatrické společnosti ČLS JEP	18. 12. 2019	
Mgr. Tomáš Petr, Ph.D.	Zástupce Sekce psychiatrické České asociace sester	22. 11. 2022	
PaedDr. Blanka Veškrnová	zástupkyně Asociace komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví	18. 12. 2019	
MSci. Marie Salomonová	zástupkyně uživatelů péče	18. 12. 2019	
Zbyněk Roboch, BA	zástupce uživatelů péče	22.11.2022	
Ing. Josef Závisek	zástupce neformálních pečovatелů	18. 12. 2019	22. 11. 2022

Mgr. Alena Müllerová	zástupce neformálních pečovatelů	22. 11. 2022	
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA	zástupce Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR	18. 12. 2019	
Mgr. Martin Balada, LL.M.	zástupce Svazu zdravotních pojišťoven ČR	18. 12. 2019	
Ing. David Šmehlík, MHA	zástupce Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR	18. 12. 2019	22. 11. 2022
PhDr. Ivan Duškov	zástupce Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR	22. 11. 2022	
prof. MUDr. Martina Koziar Vašáková, Ph.D.	předsedkyně Výkonného výboru pro implementaci Strategie reformy psychiatrické péče	23. 4. 2021	18. 4. 2022
Ing. Mgr. Venuše Škampová	předsedkyně Výkonného výboru pro implementaci Strategie reformy psychiatrické péče	22. 8. 2022	16. 11. 2022
PhDr. Petr Winkler, Ph.D.	odborník na problematiku sebepoškozování a možnosti prevence, NÚDZ	26. 4. 2021	16. 11. 2022
PhDr. Petr Winkler, Ph.D.	odborník na problematiku veřejného zdraví v oblasti duševního zdraví	16. 11. 2022	
Stálý host			
Dr. Srđan Matić	zástupce Světové zdravotnické organizace	18. 12. 2021	31. 12. 2022
Ing. Lucia Kiššová	zástupkyně Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády ČR	22. 11. 2022	

Zástupci v meziresortním koordinačním týmu

Meziresortní koordinační tým má 7 zástupců. Seznam zástupců v roce 2022 zobrazuje tabulka 2.

Tabulka 2 Seznam členů meziresortního koordinačního týmu v roce 2022

Jméno	Funkce	Zástupcem	
		od	do
Mgr. Ivana Svobodová	tajemnice Rady	1. 9. 2021	
Ing. Jakub Haas	Ministerstvo financí	31. 1. 2020	
RNDr. Jiří Klíma	Ministerstvo pro místní rozvoj	25. 11. 2020	30. 6. 2022
Mgr. Jan Vrbický	Ministerstvo práce a sociálních věcí	28. 1. 2020	
Mgr. Taťána Skalická	Ministerstvo spravedlnosti	31. 1. 2020	
PaedDr. Michal Černý	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	23. 1. 2020	
Mgr. Kateřina Bělohávková	Ministerstvo vnitra	27. 1. 2020	

Jednání Rady

Rada se dle Statutu schází nejméně čtyřikrát ročně. Veškeré důležité dokumenty a zápisy z jednání Rady jsou zveřejněny na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví ČR¹, přičemž na webových stránkách Úřadu vlády České republiky je odkaz na Ministerstvo zdravotnictví².

V roce 2022 se Rada z důvodu připravovaných změn ve Statutu sešla jednou, a to 6. prosince.

Výstupy z jednání Rady

Rada na svém jednání v roce 2022 přijala 3 usnesení. Rada v roce 2022 dále věnovala pozornost tématům vycházejícím z předešlých jednáních, stejně jako těm aktuálním.

Jednací řád Rady

Usnesení č. 1/22 ze VIII. zasedání dne 6. prosince 2022

Národní rada pro duševní zdraví schvaluje Jednací řád Národní rady pro duševní zdraví.

Změna Jednacího řádu odrážela změny Statutu Rady. Tzn. zejména změnu názvu, role předsedy, výkonného místopředsedy a místopředsedy, zrušení provázanosti na Výkonný výbor pro řízení implementace Strategie reformy psychiatrické péče a Odbornou radu pro odbornou garanci Strategie reformy psychiatrické péče, úpravy ve lhůtách a další změny (viz webové stránky Ministerstva zdravotnictví).

Implementace Národního akčního plánu pro duševní zdraví (NAPDZ)

Usnesení č. 2/22 ze VII. zasedání dne 6. prosince 2022

Národní rada pro duševní zdraví nastavuje implementační období Národního akčního plánu pro duševní zdraví 2020-2030 na léta 2024-2027 a 2028-2030.

S ohledem na končící období Implementace NAPDZ pro období 2020-2023 bylo nutné stanovit další období, pro která budou připraveny detailnější kroky. Na přípravě plánu se bude pracovat v roce 2023. Pro rok 2023 resorty připraví priority, na které se zaměří a které budou také podkladem pro rozpracování opatření pro následné období.

Pracovní skupiny Rady

Usnesení č. 3/22 z VIII. zasedání dne 6. prosince 2022

Národní rada pro duševní zdraví potvrzuje nastavení a úkoly Meziresortního koordinačního týmu a Meziresortní koordinační skupiny pro dětské duševní zdraví a ustanovuje Platformu

¹ [Národní rada pro duševní zdraví | Ministerstvo zdravotnictví \(https://www.mzcr.cz/category/programy-a-strategie/rada-vlady-pro-dusevni-zdravi\)](https://www.mzcr.cz/category/programy-a-strategie/rada-vlady-pro-dusevni-zdravi)

² [Pracovní a poradní orgány | Vláda ČR \(https://vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/\)](https://vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/)

pro sdružení lidí se zkušeností s duševním onemocněním a Meziresortní pracovní skupinu pro zajištění dostupnosti psychoterapie, psychoterapeutických a psychosociálních intervencí.

Rada v souladu s úpravami Statutu schválila ustavení dvou pracovních skupin:

Platformu pro sdružení lidí se zkušeností s duševním onemocněním – cílem je podpora sdružení těchto organizací; mezi úkoly patří nominace zástupců do Rady, příprava vyjádření za lidi se zkušeností s duševním onemocněním k navrhovaným materiálům a reflexe aktuálního dění, spolupráce na plnění opatření NAPDZ a nominace zástupců do pracovních skupin.

Meziresortní pracovní skupina pro zajištění dostupnosti psychoterapie, psychoterapeutických a psychosociálních intervencí – navazovat bude na práci obdobné skupiny zaměřené zejména na oblast psychoterapie ve zdravotnictví. Z NAPDZ i práce skupiny pod Ministerstvem zdravotnictví vyplynula potřeba dopracovat analýzu této oblasti v ostatních resortech, koordinovat spolupráci a návaznost resortů a služeb, nastavit minimální odborné požadavky, vzdělávání a legislativu, což budou úkoly této skupiny.

Materiály projednávané prostřednictvím elektronické komunikace v roce 2022

V souladu s článkem 7 Jednacího řádu Rady vlády pro duševní zdraví, který upravuje jednání a hlasová Rady prostřednictvím elektronické komunikace, byly v loňském roce předloženy dva materiály.

Výroční zpráva o činnosti Rady za rok 2021

Výroční zpráva o činnosti Rady za rok 2021 byla rozeslána k projednání 28. 4. 2022 s termínem pro vyjádření a případné zaslání připomínek do 5. 5. 2022. V tomto termínu byly přijaty připomínky od 2 subjektů – Ministerstva vnitra a zástupce organizace neformálních pečovatelů v oblasti duševního zdraví. Připomínkám bylo částečně vyhověno a upravený materiál byl včetně vypořádání připomínek rozeslán 5. 5. 2022 členům Rady ke schválení do 10. 5. 2022. Materiál byl Radou schválen a vláda se s ním seznámila na jednání 1. 6. 2022. Zpráva byla zveřejněna na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví.

Zpráva o plnění NAPDZ za období 2020-2021

Zpráva o plnění NAPDZ za období 2020-2021 byla rozeslána k projednání 28. června 2022. Připomínky zaslaly 4 členové Rady. Připomínky nebyly do konce roku 2022 vypořádány. Na vypořádání připomínek a finalizaci zprávy se bude pracovat i v roce 2023.

Meziresortní koordinační tým

Statut Rady vymezuje v článku 7 meziresortní koordinační tým (MKT), ve kterém jsou po jednom zaměstnanci zastoupena ministerstva zapojená do Rady. Po změně Statutu Rady ze dne 16. listopadu 2022 se jedná o článek 8. MKT podrobněji řeší jednotlivé úkoly vyplývající z NAPDZ a z jednání Rady.

V roce 2022 se MKT sešel 8krát, vždy k předem určeným tématům s relevantními resorty.

MKT 21. ledna, 4. května, 9. srpna 2022

Jednání byla zaměřena na plnění opatření Národního akčního plánu pro Alzheimerovu nemoc a obdobná onemocnění 2020-2030 (dále jen NAPAN) ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) a za spolupráce s Ministerstvem zdravotnictví. První jednání se uskutečnilo on-line a navázalo na předchozí jednání se zástupci MPSV k plnění úkolů vyplývajících z NAPAN z roku 2021. Další jednání byla fyzicky.

Na jednání byly podány aktuální informace a plány za Ministerstvo zdravotnictví: překlad on-line školení Světové zdravotnické organizace [iSupport for Dementia](#)³, vznik Mezioborové a meziresortní pracovní skupiny pro koncepční řešení problematiky Alzheimerovy nemoci a obdobných onemocnění, příprava projektových záměrů pro realizaci vybraných opatření a zaměření připravovaných doporučených postupů.

Diskutovány byly možnosti MPSV pro zmapování dostupných sociálních služeb a zvýšení dostupnost poradenských pracovišť formou dotazníkového šetření, které bude vytvořeno ve spolupráci obou resortů, a podpora přirozených zdrojů opory neformálních pečujících, rodin a lidí s demencí. V oblasti vzdělávání upozornila koordinátorka NAPAN na 3 provázaná opatření, týkající se analýzy současné nabídky vzdělávání v sociálních službách, iniciaci změn a stimulaci nabídky celoživotního vzdělávání obsahujícího problematiku demencí. V této věci MPSV plánovalo spolupráci s Asociací vzdělavatelů v sociální práci. Stimulace vzniku a aktivit podpůrných svépomocných skupin pro rodinné pečující v místních podmínkách bude realizována skrze projekty MPSV od roku 2023. Neformální pečující by nově měli být ukotveni i v zákoně o sociálních službách.

V neposlední řadě byla pozornost zaměřena na sběr dat a propojení dat ze zdravotního a sociálního systému, přičemž toto bude řešeno také při přípravě zákona o dlouhodobé péči.

MKT 25. dubna 2022

Toto jednání mezi resorty zdravotnictví, práce a sociálních věcí a vnitra na téma krizové péče proběhlo on-line formou. Cílem jednání bylo vzájemné vysvětlení začlenění služeb nebo osob nabízejících krizovou intervenci v systémech jednotlivých resortů, informování o plánech na úpravy poskytování krizové péče a náhled resortů na koncept krizové péče, který vzešel z podnětu poskytovatelů této péče v terénu, a to jak ze strany poskytovatelů zdravotní péče, tak sociálních služeb.

Na schůzce byla identifikována potřeba sjednotit základ pro poskytování krizové péče napříč resorty a nastavit spolupráci na úrovni národní i na úrovni poskytovatelů krizové péče a pomoci. Ze schůzky vyplynulo, že resorty zdravotnictví a vnitra mají zájem na spolupráci a propojení systémů, a to i v rámci konceptu krizové péče. MPSV bylo požádáno o vyjádření k jejich záměrům a možnostem připojení se ke spolupráci a návrhu Konceptu krizové péče. Vystala potřeba zajištění přesných informací o současných službách v resortu MZd a MPSV, a to zejména pro děti.

Na tuto schůzku navázala užší spolupráce v rámci neformalizované skupiny poskytovatelů a dotčených resortů, která vznikla k návrhu konceptu krizové péče. Tato skupina odborníků a resortů se setkávala v roce 2022 od května každý měsíc. Část odborníků se zaměřila

³ Adaptace pro Českou republiku je zveřejněna na [NZIP.cz](#).

specificky na koncept krizové péče pro děti. Diskuse odborníků z různých oblastí byla nezbytná a přínosná pro systém i je samotné. Společně tito odborníci připravili základní podklad pro nastavení sady opatření k řešení služeb pro osoby v krizi, který bude možné dále rozvíjet a identifikovat a realizovat potřebné kroky pro zvýšení dostupnosti krizové péče. Na práci této skupiny se plynule navazuje v roce 2023.

MKT 16. května 2022

On-line jednání MKT se týkalo dopracování návrhu Zprávy o plnění Národního akčního plánu pro duševní zdraví 2020-2030 za období 2020-2021 (dále Zpráva), a to za přítomnosti zástupců za Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Tajemnice Rady představila postup pro schvalování Zprávy. Dále byla u jednotlivých resortů diskutována kompletnost uvedených informací a případně i další spolupráce.

Výstupem jednání byla mimo jiné domluva mezi Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem spravedlnosti a tajemnicí Rady k oblasti ochranného léčení za využití spolupráce nastavené v Meziresortní koordináčním týmu, tedy na jeho dalších setkáních specifických k této oblasti.

MKT 27. června, 5. srpna, 8. září 2022

K ochrannému léčení proběhla v roce 2022 3 osobní jednání, která byla zaměřena na dopracování návrhu Národní koncepce ochranného léčení. Zejména mezi resorty zdravotnictví a spravedlnosti byla hledána společná vize v této oblasti, kterou by měl být přístupný systém ochranného léčení, kde na sebe na základě rizikovosti jednání, potřeb a odezvy člověka s nařízeným ochranným léčením na léčbu a v souladu se zájmem ochrany společnosti navazují jednotlivé formy ochranného léčení tak, aby snižovaly míru rizikovosti chování člověka v ochranném léčení a pomáhaly ho začlenit zpět do společnosti. Dále se tým rozšířil o zástupce za Kancelář veřejného ochránce práv a za vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva zaměřil na popis problémových situací v současném systému a návrhu na jejich odstranění. Připravený návrh byl už v této fázi připomínkován odborníky a předložen k projednání Pracovní skupině k problematice péče o pacienty s nařízeným ochranným léčením, jejíž setkání bylo naplánováno na rok 2023.